

LBRIS

We know
books

EUGEN
ȘERBĂNESCU

Și dacă apare Caragiale însuși?

A DOUA
SCRISOARE
PIERDUTĂ

Comedie în patru acte

Lebăda Neagră

Iași, 2025

Cuprins

<i>În căutarea scrisorilor pierdute sau Învățăturile lui „Moș Virgulă” către „fiul” său Eugen (Constantin Venerus Popa)</i>	5
Personajele	17
Actul I	19
Actul II	75
Actul III	113
Actul IV	171
Ecouri critice și cronici despre <i>A doua scrisoare pierdută</i>	229

ACTUL I

SALONUL CASEI TRAHANACHE. Suntem la sfârșitul secolului al XIX-lea. Mobilier și decorațiuni belle époque. Pe axul scenei, o ușă dublă care dă spre grădină. Două uși opuse, la stânga și la dreapta. O masă și scaune impunătoare. Într-un colț, un aparat de fotografiat de epocă, fixat pe un trepied. E duminică seara. Un banchet popular este în desfășurare afară, în grădină. Se aude muzică de petrecere. Antren. Toasturi. Chiuit de dame.

SCENA 1

ZOE, TIPĂTESCU

Zoe, în rochie lungă, și Tipătescu, în costum elegant, sunt foarte veseli după recuperarea scrisorii pierdute. Se hârjonesc câteva momente, alergându-se în jurul mesei.

CETĂȚEANUL T.

(din grădină) În sănătatea coanii Joițichii... *(sughite)*
că e damă bună!

Urale din grădină. Zoe și Tipătescu izbucnesc în râs.

ZOE

(fericită) Ah, Fănică!... Nu pot să cred! Nu pot să
cred că am scăpat! Chiar nu pot, înțelegi?

TIPĂTESCU

Cred și eu. Cine mai scapă în ziua de azi?!

ZOE

(scoate scrisoarea din sân și o sărută de câteva ori)
Ah, scrisoarea!... Scrisorica mea pierdută! Parcă
plutesc, parcă zbor sus, sus de tot... peste... peste
acoperișurile orașului...

TIPĂTESCU

(cârcotaș) Dac-ai vedea ce e sub acoperișuri...

ZOE

(visătoare) Nu voi să văd. Voi să mă pierd, Fănică,
să mă pierd!...

CAȚAVENCU

(din grădină) În sănătatea iubitului nostru prefect!
Să trăiască pentru fericirea județului nostru!

TIPĂTESCU

(râde sardonice) Cațavencu! S-a dat pe brazdă, mizerabilul! *(Se bate cu mâna peste buzunarul hainei.)* Cred și eu, cinci mii de lei plastografiați nu-s de colea! E bun de pușcărie, mișelul!

ZOE

Eh, cine nu plastografiază nu avansează, nu vezi?! Fănică, eu zic să-i dăm polița înapoi! I-am dat parola de onoare că e scăpat!

TIPĂTESCU

Și ce dacă? Ce, în politică ai parolă de onoare? E scăpat pe moment, nu zic... Da' al'dată, pac la Răsboiu', vorba lui Gagamiță!

ZOE

Totuși, e un gentilom. Are rafinării.

TIPĂTESCU

(brusc interesat) Rafinării? Unde, la Ploiești? Stai puțin! Dacă-i p-așa, să dea o rafinărie și-i dau polița!

ZOE

...de maniere, puiule! Rafinării de maniere.

(plictisit) Ah, de maniere... Mofturi! Dacă nu sare, merge la fezandare, stimabilul! Să vezi acolo rafinării de maniere! (*Brusc bănuitor.*) Zoe, nu cumva pe tine te importă Cațavencu?

ZOE

Pe mine?! Cațavencu?! Ce glumă bună?! (*Își încolățește brațele în jurul gâtului lui.*) Pe mine mă importi doar tu, cocoșelule de munte! Când e următoarea... atât de respectabilă întrunire, hm?

TIPĂTESCU

Mâine seară.

ZOE

La ce oră?

TIPĂTESCU

Nu s-a stabilit. E ședință ordinară.

ZOE

Păi, nu sunt toate ordinare? (*preocupată*) Fănică, nu e pericol ca nenea să plece din prezidiu, așa, de nebun. Să ne trezim cu el pe cap?

TIPĂTESCU

Exclus. Avem disciplină de partid, Zoe! Nu pleacă fiecare când vrea!

Bun. Te aștept mâine, atunci. Dar te aștept și marți. E zi de frizerie. L-am cinstit pe bărbier. Îl rade cu succesiune, de două-trei ori! Cu prosoape fierbinți, cu refrișare, iar prosoape fierbinți, iar refrișare... băuturi spirtoase, tot tacâmul. Se-nchide prăvălia ore întregi! (*Alintându-se.*) Ca să avem și noi timp!

TIPĂTESCU

(*dezolat*) Marți nu se poate. Plec la București. Am dispozițiuni la minister.

ZOE

(*dezamăgită*) Off! Iar dispozițiuni?! N-ai avut și săptămâna trecută dispozițiuni?!

TIPĂTESCU

Ce să fac?! Ministrul ăsta e neobosit, dă dispozițiuni tot timpul. Ce vrei, e un Rosetti! Revoluționari de profesie. Cu ăștia nu te pui! De la '48 încoace, nu mai scapi de ei. Se țin ca scaiul, din tată-n fiu!

ZOE

Oribil! Bine, trimite-mi un răvaș. Ca să știu ora.

TIPĂTESCU

(sărind ca opărit) Iar răvaș?! Zoe, scuză-mă, eu răvașe, bilețele, scrisori nu mai scriu în viața mea! M-am lecuit pe vecie! Ori le pierzi, ori ți le fură! Cel mai sigur e... oral.

ZOE

(făcând ochii mari) Oral?!

TIPĂTESCU

Adică, prin telefon. Nu s-a băgat telefon? S-a băgat. Dai la manivelă și vorbești oral.

ZOE

Ce, ești nebun? Telefoanele sunt ascultate!

TIPĂTESCU

De cine?

ZOE

De Ghiță.

TIPĂTESCU

(liniștind-o) Ghiță e stradal. Dacă ascultă, ascultă doar pentru mine.

ZOE

Eh, doar pentru tine... Jumătate ascultă pentru tine, jumătate pentru el.

TIPĂTESCU

Și-atunci, pentru neica Zaharia cine mai ascultă?

SCENA 2

ACEIAȘI, TRAHANACHE

TRAHANACHE

(*intrând din grădină*) Ei, bată-vă să vă bată! Aici erați?!...

ZOE

Nene!...

TIPĂTESCU

Neică Zahario!...

ZOE

(*scoate un pachet de cărți de joc*) Tocmai voiam să te chemăm la o preferanță!

TRAHANACHE

În toiul zaiafetului, frățică? Ai puținică răbdare! Fănică, avem treabă, mâine punem primarul, ai uitat? Apropo, mai vino și tu la întruniri! Nu mai

lipsi, omule, bate la ochi! Nu vezi, presa e neagră
în cerul gurii!

TIPĂTESCU

(*nesigur, cerând ajutor*) Vin, neică Zahario, cum
nu?! Dar... știi și eu dacă Zoe?...

ZOE

(*mieroasă*) Nene, doar știi că mi-e urât singură...

TRAHANACHE

Suspandați. Avem cestiuni arzătoare. Vorba e
pe cine punem? Ne-ar trebui un endependent...
Da' cine mai e endependent în ziua de azi?

ZOE

Puneți-l pe Popa Pripici!

TRAHANACHE

Doamne ferește!

ZOE

Atunci Cațavencu?...

TIPĂTESCU

(*iritat*) Zoe!

TRAHANACHE

(*indignat*) Mișelul?! Niciodată!

Păi n-avem polița lui?! Dă bine la gazete un primar endependent, care, pe sub masă, vezi bine, să joace pe sârmă cum îi cântăm noi!

TRAHANACHE

(revelație) Bravos! Bun machiaverlâc! Joițico, tu erai bună de deputată, zău așa!

ZOE

(râde subțire) Eh, nene! Unde s-a mai pomenit femeie deputată?! Poate în alt secol.

TRAHANACHE

(deodată îngrijorat) Fănică, polița mișelului – ai pus-o bine, sper!

TIPĂTESCU

Nu-ți fă griji! Eu nu pierd hârțile de preț, neică Zahario! O am aici, n-am pierdut-o. *(Se scotocește.)* Dar unde am pus-o?... *(O caută disperat.)* Unde?... *(O găsește.)* Uite-o!

TRAHANACHE

Ai de grijă! Vezi să nu ți-o fure! E cleptoman.

ZOE

(intrigată) Cațavencu, cleptoman?!

TRAHANACHE

Ba bine că nu! Fură și oul de sub găină!

ZOE

E așa îndemânată? Are digitație?

TIPĂTESCU

(*enervat*) Zoe!... Neică Zahario, nu primar vrea el! E bandit mult mai mare. (*măimuțărindu-l pe Cațavencu*) Parcă-l văd: „Primar? E un nimic, stimabile!” Eu zic... să-l ținem cum e! Dacă vine alt șef la Opoziție, trebuie s-o luăm de la capăt, să-i găsim și ăluia vreo poliță plastografiată! Ne complicăm, zău!

TRAHANACHE

Mda. Ai și tu dreptate. Atunci, cine, frățică? Ne trebuie un om de administrație. Da' de unde să-l iei? Toți sunt de consomație.

SCENA 3

ACEIAȘI, NELLI

NELLI

(intră intempestiv, euforică) Derranjez? Strașnic chiolhan, tăticu'! În territoriu, lumea știe să pe-treacă, nu jucărie! Barronii locali se rrespectă. Grrătare-grrătare, lăutarre-lăutarre... secreta-rre-secretarre... Satisfacții marri, nesăbuite! În fapt, și străbunii mei, începând din Evul Mediu, au dus-o numai în chiolhanurri! S-a halit vânat și s-a trroscănit Cotnarri într-o veselie! Aprropo, poate faceți și voi o vânătoarre! *(imitând o armă automată, râzând deșucheat)* Ta-ta-ta-ta-ta-ta!... Urrși aveți?

TRAHANACHE

(luat pe nepregătite) Urși?!

NELLI

Da, urrși!... Urrși carrpatini! Nu sunteți județ de munte?

TRAHANACHE

Coniță, să pardonați, cum spuneți că vă nu-miți?